

Πρόλογος

Εκπαίδευση, εμπειρία, γνώσεις, διανοητική ισχύς. Καμία από τις συνιστώσες αυτές δεν μπορεί να προσδιορίσει με ακρίβεια γιατί ένα άτομο επιτυγχάνει, ενώ ένα άλλο όχι. Κάτι άλλο υπάρχει, το οποίο όμως η κοινωνία δεν είναι σε θέση να εξηγήσει.

Καθημερινά στο χώρο της εργασίας, στο σπίτι, στην εκκλησία, στο σχολείο ή στη γειτονιά παρατηρούμε θεωρητικά ευφυή και μορφωμένα άτομα να αγωνίζονται να πετύχουν, ενώ άλλα με λιγότερο εμφανείς δεξιότητες ή χαρακτηριστικά να ευδοκιμούν. Και αναρωτιόμαστε τι φταίει;

Η απάντηση βρίσκεται σχεδόν πάντα σε αυτό που έχει ονομαστεί συναισθηματική νοημοσύνη. Παρόλο που προσδιορίζεται και μετριέται πιο δύσκολα από το δείκτη νοημοσύνης (ΔΝ), και δεν είναι καθόλου εύκολο να την παρουσιάσουμε συνοπτικά, κανείς δεν μπορεί να αρνηθεί τη δύναμή της.

Στις μέρες μας, η συναισθηματική νοημοσύνη είναι πλέον αρκετά γνωστός όρος. Εδώ και λίγο καιρό ο κόσμος έχει αρχίσει να συζητάει, αλλά παρ' όλα αυτά, δεν έχει καταφέρει να ελέγξει τη δύναμή της. Ως κοινωνία, συνεχίζουμε να καταναλώνουμε το μεγαλύτερο μέρος της ενέργειάς μας για την αυτοβελτίωση στο κυνήγι γνώσεων, εμπειρίας, ευφυΐας και εκπαίδευσης: κι αυτό δεν θα ήταν κακό, εάν μπο-

ρούσαμε να πούμε ειλικρινά ότι γνωρίζουμε πλήρως τα συναισθήματά μας, αλλά και τα συναισθήματα των άλλων, και το πώς επηρεάζουν τη ζωή μας τόσο πολύ, σε καθημερινή βάση.

Πιστεύω ότι η αιτία της διάστασης που υπάρχει ανάμεσα στη δημοτικότητα της έννοιας της συναισθηματικής νοημοσύνης και την εφαρμογή της στην κοινωνία είναι διττή. Κατ' αρχάς, ο κόσμος δεν καταλαβαίνει περί τίνος πρόκειται. Συχνά, συγχέουν τη συναισθηματική νοημοσύνη με το ταλέντο ή την εξωστρέφεια. Δεύτερον, δεν θωρούν ότι είναι κάτι που επιδέχεται βελτίωση. Ή το έχεις ή δεν το έχεις.

Κι εδώ βρίσκεται η εξαιρετική χρησιμότητα του βιβλίου αυτού. Εάν κατανοήσουμε τι ακριβώς είναι η συναισθηματική νοημοσύνη και πώς μπορούμε να τη χειριστούμε στη ζωή μας, μπορούμε να κινητοποιήσουμε την ευφυΐα, την εκπαίδευση και την εμπειρία που συγκεντρώναμε όλα τα προηγούμενα χρόνια.

Είτε, λοιπόν, ανήκετε σε εκείνους που αναρωτιούνται εδώ και χρόνια για τη συναισθηματική νοημοσύνη είτε σε όσους δεν γνωρίζουν τίποτα γι' αυτήν, το βιβλίο αυτό μπορεί να αλλάξει ριζικά τον τρόπο με τον οποίο σκέφτεστε την επιτυχία. Ίσως μάλιστα να το διαβάσετε και δεύτερη φορά.

Patrick Lencioni

Συγγραφέας του *The Five Dysfunctions of a Team*

Πρόεδρος της Table Group

Κεφάλαιο 1

Η ΑΝΑΚΑΛΥΨΗ

ΦΙΝΕΑΣ ΓΚΕΪΤΖ

ΕΝΑ ΤΡΑΓΙΚΟ ΑΤΥΧΗΜΑ ΑΠΟΚΑΛΥΠΤΕΙ
ΤΑ ΜΥΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗΣ
ΝΟΗΜΟΣΥΝΗΣ (ΣΝ)

*Εάν πιστεύετε ότι η αναφορά αυτή είναι
ενδιαφέρουσα και αξίζει μια θέση στο περιοδικό
σας, είναι στη διάθεσή σας.*

Dr. TZON ΧΑΡΛΟΟΥ

Προς το *Boston Medical and Surgical Journal*, 1848

Την τελευταία ημέρα που ο Φινέας Γκείτζ έφτασε στη δουλειά του στην ώρα του, τα ξημερώματα, είχε παγωνιά και υγρασία. Έβαλε τα χέρια στις τσέπες του πανωφοριού του και βγήκε έξω στο κρύο, ενώ σκεφτόταν τις δυσκολίες που τον περίμεναν στην κατασκευή της σιδηροδρομικής γραμμής Μπέρλινγκτον μέσω του Βερμόντ. Στους δεκαοκτώ μήνες που εργαζόταν ως εργοδηγός το συνεργείο του είχε κάνει σημαντική πρόοδο, αλλά το έδαφος στο οποίο δούλευαν τώρα ήταν βραχώδες και τους δυσκόλευε αρκετά. Το πρώτο φως της αυγής ήταν θαμπό από την υγρασία, κι έτσι το ελικοειδές μονοπάτι το οποίο οδηγούσε στο χώρο του εργοταξίου διακρινόταν δύσκολα. Χαμογέλασε ανακουφισμένος στο άκουσμα του ρυθμικού ήχου των σιδερένιων σφυριών που ηχούσε από μακριά. Οι εργάτες του συνεργείου του είχαν πιάσει δουλειά δεκαπέντε λεπτά πριν από το πρώτο σφύριγμα. Ο Φινέας είχε αποκτήσει τη φήμη του πιο ικανού και αποδοτικού εργοδηγού της εταιρείας. Η πειθαρχία και το πάθος που είχε για τη δουλειά του εξασφάλιζαν ότι τα έργα θα ολοκληρώνονταν εγκαίρως, ενώ η ευγένειά του τον είχε καταστήσει δημοφιλή στους υφισταμένους του. Ήταν καπάτσος άνθρωπος, ήξερε να καθοδηγεί την κουβέντα, απέφευγε να πηγαίνει στο τοπικό ταβερνείο και είχε καλές σχέσεις με την οικογένεια και τους φίλους του¹.

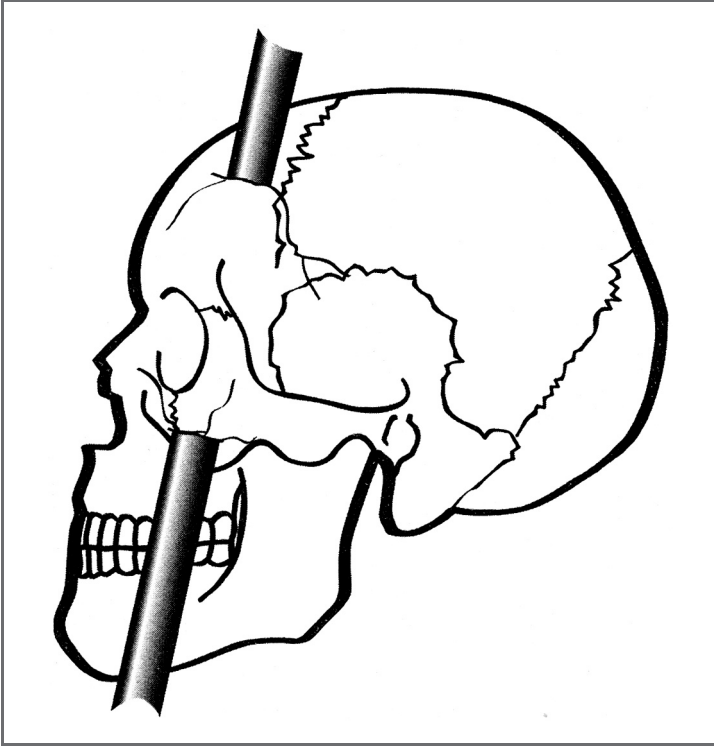
Η ημέρα συνεχίστηκε όπως συνήθως. Μέτρο προς μέτρο, ο Φινέας και το συνεργείο του τοποθετούσαν τις γραμμές του τρένου, βάζοντας φουρνέλα στο ανάμало έδαφος με σκοπό να επιταχύνουν το ταξίδι για τους βιαστικούς επιβάτες, που πηγαινοέρχονταν κάθε μέρα στη δουλειά. Την ώρα που κοίταξε το ρολόι του, στις 4:30, είχαν προσθέ-

σει μισό μίλι στη σιδηροτροχιά. Ο Φινέας έμπηξε επιδέξια το φουρνελοσίδηρο στην κεκλιμένη τρύπα για το φουρνέλο και θυμήθηκε τη μέρα που είχε πάρει από τον σιδηρουργό αυτή την ειδική μεταλλική βέργα. Ο γεροδεμένος μάστορας του είχε εξηγήσει τότε ότι αυτό το εργαλείο δεν έμοιαζε με κανένα από όσα είχε δει μέχρι τότε.

Πριν προχωρήσει στην καθημερινή αναμέτρησή του με τους φυσικούς νόμους, ο Φινέας έκανε σήμα στο βοηθό του να ρίξει μέσα στην τρύπα ένα στρώμα άμμου, το οποίο θα εμπόδιζε τη δυναμίτιδα να ανατιναχτεί πριν από την ώρα της, όσο εκείνος θα τη γέμιζε με το φουρνελοσίδηρο. Τη στιγμή που οπισθοχωρούσε, τρόμαξε από τον οξύ θόρυβο που ακούστηκε πίσω του. Γύρισε και είδε ότι οι εργάτες κατά τη διάρκεια της εκσκαφής είχαν αναποδογυρίσει ένα μεγάλο σωρό από κοτρόνες, τις οποίες μετέφεραν σε φορτηγό με γερανό. Ο Φινέας αναστέναξε στεναχωρημένος με την αναποδιά και γύρισε να συνεχίσει τη δουλειά του με το σίδηρο. Δεν πρόσεξε όμως ότι και ο βοηθός του είχε αφαιρεθεί εξαιτίας του θορύβου. Έτσι, δεν είχε τοποθετήσει στην τρύπα την άμμο, με συνέπεια η τριβή που προξένησε ο Φινέας με το φουρνελοσίδηρο στη βραχώδη περίμετρο της τρύπας να δημιουργήσει ένα σπινθήρα, ο οποίος προκάλεσε ανάφλεξη στην εκτεθειμένη πυρίτιδα που βρισκόταν στον πάτο της τρύπας. Λόγω της δυνατής έκρηξης, το φουρνελοσίδηρο εκτοξεύτηκε σαν πύραυλος. Διαπέρασε το πρόσωπο του Φινέα, πέρασε κάτω από το αριστερό του μάτι, συνέχισε προς τα πάνω και βγήκε από το πάνω μέρος του κεφαλιού του. Η σιδερένια βέργα προσγειώθηκε τελικά στα αγριόχορτα, τριάντα μέτρα μακριά από το σημείο στο οποίο βρισκόταν ο άντρας.

Το σώμα του Φινέα τινάχτηκε προς τα πίσω από το ωστικό κύμα και έμεινε για λίγο ακίνητο, σφραδάζοντας από το σοκ. Ήθελε να ουρλιάξει, αλλά το μόνο που βγήκε από το στόμα του ήταν ένα φύσημα: οι πνεύμονές του δεν είχαν τη δύναμη να βγάλουν άλλον ήχο. Ένιωθε πως είχε τραυματιστεί κάτω από το μάτι, εκεί όπου η σιδερένια βέργα των έξι κιλών, με μήκος 1,07 μέτρα και διάμετρο 3 εκατοστά, είχε διαπεράσει το πρόσωπό του. Δεν είχε καταλάβει ότι το φουρνελοσίδηρο είχε διαπεράσει το κρανίο του και είχε δημιουργήσει μια τρύπα στο μπροστινό τμήμα του. Ο κόσμος, όπως τον είχε γνωρίσει, άλλαξε για πάντα εκείνο το απόγευμα. Οι πιστοί εργάτες του Φινέα Γκέιτζ έτρεξαν πλάι του για να δουν αν είναι ακόμη ζωντανός. Όταν εκείνος τους κοίταξε και μέσα από βογκητά τούς είπε «νομίζω ότι θα χρειαστώ τον δόκτορα Χάρλοου», γέλασαν ανήσυχια. Με την αίσθηση του χιούμορ του ανέπαφη, ο Φινέας άφησε τους άντρες του να τον φορτώσουν σε μια βοϊδάμαξα για να τον μεταφέρουν στην πόλη. Την ώρα που στεκόταν ευθυτενής χωρίς βοήθεια μέσα στο κάρο, παρατήρησε ότι ο βοηθός του περπατούσε μελαγχολικά δίπλα του. Έσκυψε προς το μέρος του και του ζήτησε κάτι συνηθισμένο για έναν εργοδηγό που φεύγει από το εργοτάξιο. «Δώσε μου, σε παρακαλώ, το βιβλίο». Οι σαστισμένοι εργάτες απέμειναν να κοιτάζουν με δέος τον Φινέα να απομακρύνεται από το εργοτάξιο, σαν μικρά αγόρια που κοιτάζουν τον πατέρα τους να επιτυγχάνει έναν ηράκλειο άθλο.

Την Τετάρτη, 13 Σεπτεμβρίου 1848, στις 5:30 μ.μ. –μία ώρα ακριβώς μετά το τραγικό ατύχημα– ο Φινέας Γκέιτζ στεκόταν στην είσοδο του σπιτιού του. Ο τοπικός γιατρός

Η διαδρομή που έκανε η σιδερένια βέργα του ενός μέτρου μέσα από το κεφάλι του εργοδηγού των σιδηροδρόμων Φινέα Γκέιτζ, στις 13 Σεπτεμβρίου 1848. Το εργαλείο αφαίρεσε ολόκληρο το μπροστινό τμήμα του εγκεφάλου του. Το κρανίο του και το πρωτότυπο εργαλείο που προκάλεσε τη ζημιά εκτίθενται στο Μουσείο Ανατομίας Γουόρεν, της Ιατρικής Σχολής του Χάρβαρντ, στη Βοστώνη της Μασαχουσέτης.

ζήτησε από τους εργάτες να του εξηγήσουν τι έγινε, αφού δεν περίμενε ότι ο Φινέας θα μπορούσε να μιλήσει με συνοχή και ειρμό.

«Όπως καταλαβαίνεις, γιατρέ, εδώ έχεις πολλή δουλειά» παρενέβη ο Φινέας, πριν προλάβει να μιλήσει κάποιος άλλος. «Το σίδερο μπήκε από εδώ και βγήκε από το κεφάλι μου, εκεί». Παρόλο που το μπροστινό τμήμα του εγκεφάλου του είχε χυθεί έξω από το κρανίο του, ο Φινέας ήταν σε θέση να μιλάει και να σκέφτεται όπως και πριν από το ατύχημα. Τις επόμενες εβδομάδες, ο δόκτωρ Χάρλοου τον περιποιούταν με μεγάλη φροντίδα και ύστερα από λίγο καιρό οι πληγές του επουλώθηκαν. Όλα έδειχναν πως το ατύχημα του έχει αφήσει μόνο κάποιες ουλές και αδύναμη όραση από το αριστερό μάτι.

Η επιβίωση του Φινέα Γκέιτς και η ταχεία ανάρρωση καθυσήχασαν τους συγγενείς και τους φίλους του. Όταν όμως δοκίμασε να ξαναγυρίσει στη δουλειά, συνειδητοποίησαν ότι κάτι είχε αλλάξει. Άρχισε να συμπεριφέρεται παράξενα. Βλαστημούσε σαν ναυτικός και έδινε αντιφατικές διαταγές ανάλογα με τη διάθεσή του. Αυτός ο άντρας, που δεν είχε καθυστερήσει ποτέ στη δουλειά του, τώρα έδειχνε αδιαφορία για την ολοκλήρωση του έργου. Οι ίδιοι εργολάβοι που κάποτε τον επαινούσαν ως τον πιο ικανό εργοδηγό αναγκάστηκαν να τον απολύσουν.

Στα έντεκα χρόνια που έζησε ο Φινέας Γκέιτς μετά το ατύχημα ήταν ένας διαφορετικός άνθρωπος. Οι λεπτομερείς σημειώσεις του δόκτορα Χάρλοου περιγράφουν καθολική αλλαγή στη συμπεριφορά του, η οποία μπορούσε να εξηγηθεί, κυριολεκτικά, μόνο μέσω των κομματιών που έλειπαν από τον εγκέφαλό του.

«Το τραύμα φαίνεται να έχει επιφέρει την καταστροφή της ισορροπίας ανάμεσα στις διανοητικές ικανότητές του και τις ενστικτώδεις κλίσεις. Τώρα πια είναι ιδιότροπος, άστατος, ασεβής, διστακτικός, δεν δέχεται περιορισμούς... Η σωματική ανάρρωσή του έχει ολοκληρωθεί, αλλά όσοι τον ήξεραν ως έναν έξυπνο, καπάτσο, ενεργητικό, επίμονο εργαζόμενο αναγνωρίζουν την αλλαγή στον ψυχισμό του. Η πνευματική του ισορροπία έχει χαθεί»².

Με απλά λόγια, η συναισθηματική νοημοσύνη εγκατέλειψε τον Φινέα την ημέρα του ατυχήματος. Διαλύοντας το μπροστινό τμήμα του εγκεφάλου του, το σιδηρένιο εργαλείο τού αφαίρεσε συγχρόνως την ικανότητα να μεταστρέφει τις παρορμήσεις και τα συναισθήματά του σε εκλογικευμένες πράξεις. Μετά το ατύχημα, ο Φινέας Γκέιτς ήταν ένας άντρας που περπατούσε, μιλούσε, αισθανόταν, αλλά δεν είχε σχεδόν καθόλου αυτοέλεγχο. Κατά περίεργο τρόπο, η νοητική του ικανότητα παρέμεινε ανέπαφη. Μπορούσε να λύσει σύνθετα μαθηματικά προβλήματα και καταλάβαινε τις επιχειρηματικές λεπτομέρειες της κατασκευής του σιδηρόδρομου. Ζούσε ανεξάρτητα, όπως και πριν από την έκρηξη. Όσοι τον συναντούσαν για πρώτη φορά υπέθεταν ότι η απερίσκεπτη συμπεριφορά του ήταν στοιχείο της προσωπικότητάς του, αλλά όσοι τον γνώριζαν ήδη ήξεραν την αλήθεια. Ο «καινούργιος» Φινέας ήταν παράλογος και φερόταν αλλοπρόσαλλα. Κάθε ορμή και συναίσθημα οδηγούσαν σε παρορμητικές πράξεις, γεγονός που τις περισσότερες φορές ήταν καταστροφικό για την ποιότητα της ζωής του.

Η πορεία ανάμεσα στο συναίσθημα και τη λογική

Το φρικτό ατύχημα του Φινέα εξακολουθεί μέχρι σήμερα να μας προβληματίζει. Το ότι επέζησε από το ατύχημα ήταν πραγματικό θαύμα: οι αλλαγές στη συμπεριφορά του όμως μας διδάσκουν περισσότερα για τον εγκέφαλο από όσα είναι σε θέση να αποδείξει η πιο εξελιγμένη τεχνολογία. Τα σύγχρονα μηχανήματα μπορούν να χαρτογραφήσουν τον εγκέφαλο και να επισημάνουν ποιες περιοχές είναι πιο σημαντικές για τα διάφορα είδη σκέψης, αλλά κανένα προηγμένο μηχανήμα δεν μπορεί να δείξει πώς θα συμπεριφέρεται ένας άνθρωπος χωρίς τη βοήθεια του μπροστινού τμήματος του εγκεφάλου του. Το ατύχημα του Φινέα Γκέιτς δεν είναι μόνο μια συγκλονιστική ιστορία: αποδεικνύει κάτι σημαντικό για τον τρόπο λειτουργίας της ανθρώπινης σκέψης: η καθημερινή πρόκληση που αντιμετωπίζουμε στον τομέα της αποτελεσματικής διαχείρισης των συναισθημάτων έχει ζωτική σημασία για την ανθρώπινη υπόστασή μας. Ακόμη και άνθρωποι με άθικτο εγκέφαλο μπορεί να οδηγηθούν σε παράλογη συμπεριφορά.

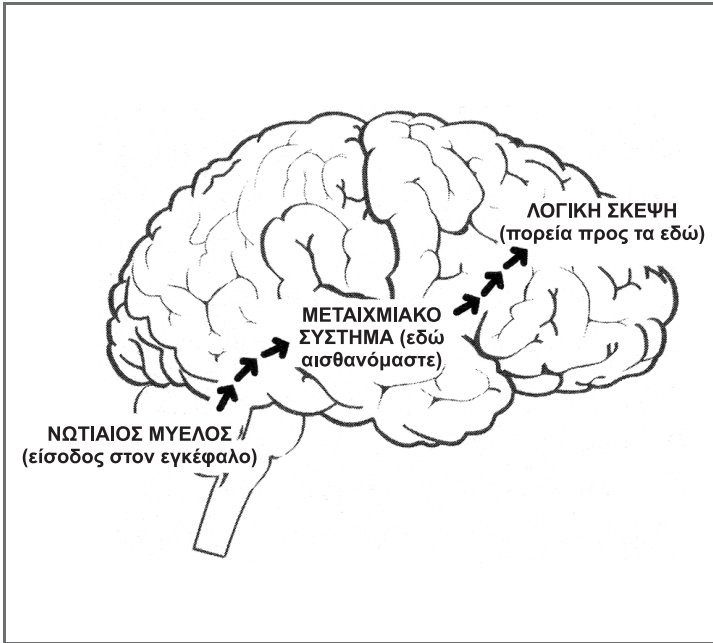
Αντίθετα από τον Φινέα, εμείς μπορούμε να επιλέξουμε πώς θα αντιδράσουμε απέναντι σε κάποιο συναίσθημα. Όλοι λαμβάνουμε πληροφορίες από τον κόσμο που μας περιβάλλει μέσω των πέντε αισθήσεων. Οτιδήποτε βλέπουμε, ακούμε, μυρίζουμε, γευόμαστε και αγγίζουμε διαπερνά το σώμα μας με τη μορφή ηλεκτρικών ερεθισμάτων, τα οποία περνούν από κύτταρο σε κύτταρο μέχρι να φτάσουν στον τελικό προορισμό τους, τον εγκέφαλο. Εάν μας τιμπήσει κουνούπι, η αίσθηση αυτή δημιουργεί σήματα τα οποία πρέπει να ταξιδέψουν ως τον εγκέφαλό μας πριν ακόμη

δούμε το έντομο. Οι αισθήσεις μας εισάγονται στον εγκέφαλο από το πίσω μέρος του, κοντά στον νωτιαίο μυελό. Η σύνθετη λογική σκέψη εκτελείται στην αντίθετη πλευρά του εγκεφάλου, στο μπροστινό τμήμα, στο μέρος ακριβώς το οποίο έχασε ο Φινέας. Μόλις τα ερεθίσματα εισέλθουν στον εγκέφαλο, πρέπει να τον διασχίσουν και να φτάσουν στην αντίθετη άκρη, για να κάνουμε την πρώτη λογική σκέψη για κάποιο συμβάν. Αυτό το χάσμα του μυαλού ανάμεσα στην είσοδο των αισθήσεων και την εκλογίκευση αποτελεί πρόβλημα, γιατί μεταξύ των δύο βρίσκεται το μεταιχμιακό σύστημα του εγκεφάλου. Πρόκειται για την περιοχή όπου βιώνονται τα συναισθήματα. Τα σήματα που περνούν μέσα από το μεταιχμιακό σύστημα δημιουργούν, πριν φτάσουν στο μπροστινό μέρος του εγκεφάλου, συναισθηματική αντίδραση προς τα γεγονότα. Το μπροστινό μέρος του εγκεφάλου δεν μπορεί να σταματήσει το συναίσθημα όπως αυτό έφτασε στο μεταιχμιακό σύστημα. Αντίθετα, οι δύο περιοχές βρίσκονται σε συνεχή επικοινωνία. Η διεργασία αυτή της επικοινωνίας είναι η φυσική έκφραση της συναισθηματικής νοημοσύνης.

Ύστερα από το ατύχημά του ο Φινέας Γκέιτς ήταν έρμαιο των συναισθημάτων του. Χάνοντας ολόκληρο το μπροστινό τμήμα του εγκεφάλου του, έχασε και την ικανότητα να σκέφτεται λογικά και να αντιδρά στα συναισθήματά του. Οτιδήποτε αντιμετώπιζε, οποιαδήποτε εμπειρία του, κατέληγε σε μια απερίσκεπτη συναισθηματική αντίδραση. Η ικανότητά του να ελέγχει τα συναισθήματά του, ή απλώς να συνειδητοποιήσει την ύπαρξή τους, δεν υπήρχε πλέον. Κάθε στιγμή της ημέρας ο Φινέας κατακλυζόταν από τα συναισθήματά του. Για να το καταλάβετε, σκεφτεί-

τε πώς θα νιώθατε εσείς εάν σας κυνηγούσε τίγρη ή εάν προσπαθούσατε να σώσετε ένα παιδί που πνίγεται. Ο εγκέφαλός μας είναι πλασμένος έτσι ώστε να λειτουργούμε ως συναισθηματικά όντα. Το γεγονός ότι η συναισθηματική αντίδραση προηγείται της λογικής σημαίνει ότι τα πρωταρχικά συναισθήματά μας είναι ισχυροί υποκινητές της συμπεριφοράς. Κάποιες εμπειρίες καταλήγουν σε συναισθήματα που αντιλαμβανόμαστε εύκολα, ενώ άλλες φορές μπορεί να φαίνεται ότι τα συναισθήματα απουσιάζουν. Η θέση στην οποία βρίσκεται το μεταιχμιακό σύστημα εξασφαλίζει ότι τα συναισθήματα θα παίζουν ρόλο σε κάθε έκφραση της συμπεριφοράς μας.

Η απόσταση ανάμεσα στο κέντρο λογικής και στο κέντρο συναισθημάτων του εγκεφάλου καλύπτεται από δισηκατομμύρια μικροσκοπικούς νευρώνες. Οι πληροφορίες ταξιδεύουν από το ένα κέντρο στο άλλο, περίπου όπως κινούνται τα αυτοκίνητα στο δρόμο. Όταν «εφαρμόζουμε» τη συναισθηματική νοημοσύνη, η κυκλοφορία ρέει ομαλά και προς τις δύο κατευθύνσεις. Η αύξηση της κυκλοφορίας ενισχύει τη σύνδεση ανάμεσα στο κέντρο λογικής και στο κέντρο συναισθημάτων του εγκεφάλου. Η συναισθηματική νοημοσύνη επηρεάζεται άμεσα από την ικανότητά μας να διατηρούμε ανοιχτό το δρόμο για την ομαλή κυκλοφορία. Όσο περισσότερο σκεφτόμαστε αυτό που αισθανόμαστε –και αξιοποιούμε το συναίσθημά μας– τόσο περισσότερο αναπτύσσεται ο δρόμος αυτός. Ορισμένοι άνθρωποι προσπαθούν έχοντας φτιάξει έναν επαρχιακό δρόμο δύο λωρίδων, ενώ κάποιοι άλλοι έχουν δημιουργήσει μια λεωφόρο ταχείας κυκλοφορίας. Η έντονη κυκλοφοριακή ροή είναι ο θεμέλιος λίθος για υψηλή συναισθηματική νοημοσύνη.

Το μονοπάτι που ακολουθεί η συναισθηματική νοημοσύνη ξεκινά μέσα στον εγκέφαλο, στον νωτιαίο μυελό. Οι πρωταρχικές αισθήσεις εισέρχονται εδώ και πρέπει να κάνουν τη διαδρομή μέχρι το μπροστινό μέρος του εγκεφάλου για να μπορέσουμε να σκεφτούμε λογικά την εμπειρία που είχαμε. Πρώτα, όμως, περνούν μέσα από το μεταιχμιακό σύστημα, όπου διώνονται τα συναισθήματα. Η συναισθηματική νοημοσύνη απαιτεί τη δυναμική επικοινωνία ανάμεσα στο κέντρο λογικής και στο κέντρο συναισθημάτων του εγκεφάλου.